

Mateja Kremžar, praktično usposabljanje, Občina Pljevlja, Črna gora (april – junij 2011)

Za opravljanje študijske prakse v Črni gori sem se odločila, ker mi je bila to v prvi vrsti priložnost, da bolje spoznam Črno goro, ljudi, kulturo in njihov ritem življenja, saj smo bili nekoč ena velika država. Poleg tega je bila to enkratna priložnost, da preživim skoraj dva meseca v eni izmed balkanskih držav, ter se tako neposredno naužijem balkanskega temperamenta in duha. Obenem pa seveda to, da občutim razliko med študijsko prakso doma in v tujini. Na študijsko prakso sva odšli s kolegico Tino Vodovnik.

Z opravljanjem prakse v tujini sem bila zelo zadovoljna. Svoje znanje sem obogatila iz teoretičnega, predvsem pa iz praktičnega vidika. Z mentorico smo odlično sodelovali ter se dopolnjevali. Skupaj smo sestavili program dela. Ker sva bili na tovrstni izmenjavi kot prvi študentki pri njih, je bila to tudi za najine gostitelje nova izkušnja sodelovanja pri študijski praksi ter pripravi programa dela. Tudi najini predlogi so bili dobrodošli.

Študijska praksa je potekala zelo raznoliko in pestro. Bilo je veliko aktivnosti, dela na terenu in v laboratoriju. Dosti je bilo tudi samostojnega dela, kot na primer pregled različnih raziskav, ki zajemajo stanje voda, zraka, zemlje in biodiverzitetu ter pregled drugih letnih poročil in listin, ki se nanašajo na stanje okolja in zdravje ljudi.

Maketa TEP

Prvi del prakse sva opravljali na občini, v »Službi za zaščito životne sredine« (varovanje/ohranjanje okolja), ki deluje v okviru Sekretariata za urejanje okolja. Tu sva dobili tudi največ podatkov v zvezi s stanjem njihovega okolja. Seznanili sva se z nalogami in funkcijami sektorja za okolje ter z zakonodajo. Spoznali sva, kako delujejo, s čim se ukvarjajo in koliko so dejansko uspešni na svojem področju. Na terenu smo obšli glavne onesnaževalce v mestu Pljevlja, ogledali smo si nelegalna odlagališča in glavno mestno odlagališče Jagnjilo.

V okviru prakse na občini smo obiskali tudi Eko vrtec – »Eko-bajka«. Prisostvovali sva dvodnevni seminarju o izdelavi projekta za ohranitev narodnega parka Durmitor ter ostalih regionalnih parkov na planini Ljubišnji,

ki ga je vodil direktor Triglavskega narodnega parka. Predlog projekta temelji prav na primerjavi z našim upravljanjem Triglavskega narodnega parka.

Drugi del prakse sva opravljali v Termoelektrarni Pljevlja (TEP). Glavni del prakse v TEP je potekal v laboratoriju, kjer sva spremljali fizikalno-kemične analize vode.

Videli sva glavna merilna mesta, kjer se odvezemajo vzorci vode za kasnejšo laboratorijsko analizo. Spoznali sva postopek merjenja kvalitete zraka (suhi sediment). Vse meritve, ki jih izvajajo, so interne.

V TEP sva si imeli možnost ogledati delovanje celotne elektrarne po segmentih.

Začetna faza lesno pridelovalne industrije »VJ«

Tretji del prakse sva opravili v družbi »Vektra Jakić«, lesno predelovalni industriji. Tudi tukaj sva imeli možnost spoznati celotno proizvodnjo.

Zadnji del prakse sva opravljali v rudniku premoga.

Spremljali sva pripravo ter postopek tehnične in kemijske analize premoga ter analize goriva in maziva. V okviru prakse na rudniku sva spoznali tudi delovanje »Službe zaščite na radu« (Služba za varstvo pri delu), ki deluje tudi kot služba za varovanje in zaščito okolja ter hrani rezultate raziskav vpliva rudnika na okolico (hrup, vibracije, vpliv na zdravje zaposlenih...).

V okviru prakse na rudniku sva prisostvovali terenskim meritvah za potrebe rudnika. Meritve izvaja Center za ekotoksikološke raziskave Črna gora (JU CETI CG) iz Podgorice. Imeli sva srečo, da so meritve izvajali ravno v času, ko sva tam opravljali prakso. Tako sva lahko iz prve roke spoznali naprave in postopke meritev na terenu (npr.: za hrup, kakovost zraka, vzorčenje vode in podobno). Praktični del smo tako lepo združili v celoto.

Stanovali sva v hotelu in bili zelo zadovoljni. Zaposleni so bili vedno prijazni in ustrezljivi. Po skoraj dveh mesecih bivanja smo postali kot ena velika družina ter navezali tesna prijateljstva, ki mi bodo ostala v lepem spominu.

Ponudba hotela je bila dobra, hotel je bil čist, urejen in v mirnem okolju, svojo ponudbo pa so razširili z izgradnjo novega dela hotela ter si s tem prislužili štiri zvezdice. Za naju so res lepo skrbeli.

Glede na to, da v njihovi nacionalni kuhinji prevladujejo mesne jedi, sva imeli v začetku kar nekaj težav, saj ga nimava preveč radi. S skupnimi močmi smo tudi to rešili ter nekako prilagodili jedilnik. ☺

Vsi občutki, vtisi in spomini na Črno goro so lepi ter polni želje po vrnitvi. Črno goro si bom vsekakor najbolj zapomnila po njihovem umirjenem ritmu življenja ter okusu po pravi turški kavi, brez sladkorja, seveda ☺. Resnično uživajo življenje in nikamor ne hitijo. Vedno si vzamejo čas za ljudi, pogovor in sprehode. Črna gora velja za državo v kateri je »prepovedano« hiteti in resnično dobiš občutek, da se je čas tam ustavil.

Raziskovali sva pretežno severni del Črne gore, vključno z občino in mestom Pljevlja, kjer sva bivali. Po površini je občina tretja največja v Črni gori. Mesto Pljevlja je industrijsko mesto z bogastvom naravnih virov. Imajo veliko mineralnih nahajališč. Na drugi strani pa gre za ogromne travnate in gozdne površine, kjer industrije ni.

Črno jezero

Reka Tara

Dosti je zgodovinskih spomenikov in tipičnih kraških hiš.

V mestu je vidna razlika med starim delom mesta ter novim. Arhitekturno pestrost so za seboj pustila različna ljudstva, ki so se skozi zgodovino naseljevala ali kakorkoli drugače vladala na teh območjih (Turki, Avstoogrška monarhija).

V Pljevlji živijo pripadniki treh narodov (Črnogorci in Srbi, Muslimani). H kulturni raznolikosti prispevata še dve veri, islamska ter pravoslavna.

Povedali so mi, da je mentaliteta ljudi severnem delu drugačna od preostale Črne gore.

Pokrajina je prečudovita, zelena in vodnata. Na severnem delu Črne gore in v mestu Pljevlja prevladuje kontinentalna klima, malo više – severno, pa gorska klima, kar se vidi po tipu vegetacije. Pokrajina je kraškega tipa z značilnimi

kraškimi oblikami, pojavi na površju (npr. uvale). Biodiverziteteta je raznovrstna, bogata, pestra.

Za tip poselitve je značilna centralizacija. Ljudje se selijo iz podeželja v mesto, kar predstavlja velik problem. Večina mladih, ki odidejo študirat v večja mesta, se sploh nikdar ne vrne. Tako ostajajo velike površine na obrobju mesta neposeljene ter zaznamovane z zapuščenimi kmetijami ali majhnimi zaselki z le nekaj prebivalci, ki še vztrajajo na tej kraški zemlji. Ljudje na podeželju se ukvarjajo pretežno z ovčjerejo in govedorejo. Tako lahko vidiš prave pastirice in pastirje, ki po ves dan pasejo in pazijo svojo čredo. Vseeno pa lahko pri teh ljudeh, ki živijo na »selu«, začutiš to, da živijo z naravo, jo cenijo, so bolj zdravi, veseli ter polni življenjske energije.

Džamija

Sama sem v pogovorih večkrat omenila, da bi rada živela na »selu«, na podeželju.

Priprava lignita za potrebe TEP

A se je mladim to zdelo malo čudno. Pri njih namreč pomeni živeti na »selu«, živeti zaostalo, nerazgledano... pri nas bi nekoč temu rekli, da si pač »kmet«,

da si »s kmetov«. Le redki se zavedajo, koliko je dejansko vredna zemlja, koliko je vredno, da imaš svoj del zemlje. Z leti se bo to mogoče obrnilo in ljudje bodo pričeli bežati iz mest na podeželje, kot se to že dogaja pri nas.

Glede na to, da je mesto industrijsko, je antropogen vpliv zelo velik. Opazila sem kar nekaj ekoloških problemov, a naj izpostavim le nekatere.

V prvi vrsti bi izpostavila smeti. Velik problem predstavljajo nelegalna odlagališča, ki jih je v okolici mesta kar precej. Precej pereč je problem plastičnih vrečk, ki se na koncu svoje poti znajdejo v vodotokih. Med prakso sem bila prisotna pri popisu nekaterih črnih odlagališč. Mesto ima svojo mestno deponijo, ki bo počasi zaprta. Zaradi pomanjkanja prostora je v načrtu izgradnja nove deponije.

Tudi zrak je, zaradi uporabe premoga za kurivo, onesnažen. Pri izgorevanju nastajajo saje ter drugi stranski produkti, ki v povečanih koncentracijah škodujejo živim organizmom. Koncentracija onesnaženosti zraka poraste predvsem v zimskih mesecih, kar sovpada z povečano uporabo premoga. Geografska lega mesta še dodatno otežuje prezračevanje.

Rada bi izpostavila še mestne potepuhe – pse. V mestu in okolici jih je res veliko. Ko sem prvič videla ta prizor, mi ni bilo prav nič všeč. Povsod, kamorkoli se ozreš, povsod so psi. Na koncu sem spoznala, da so na nek način »kralji« ulice. Psi ležijo vsepovsod: na cesti, ob cesti, pred trgovino, v parkih... Živijo v skupinah, se skupaj sprehajajo, tekmujejo, borijo za prostor... To predstavlja problem, ki ga nameravajo v kratkem rešiti z izgradnjo zavetišča.

Pri tem bi rada poudarila, da je v mestu dovolj mladih, ki si želijo sprememb ter napredka. Mladi ustanavljajo različne nevladne organizacije, katerih cilj je usmerjen v trajnostno življenje in izrabo naravnih virov.

Priročnik

Kar se tiče sporazumevanja, ni bilo nobenih težav. Mogoče malo ob prihodu, a sva dokaj hitro osvojili jezik. V času bivanja sva se naučili tudi brati in pisati cirilico.

Vsem študentom iskreno priporočam, da izkoristijo možnost opravljanja prakse v tujini. S tem si vsekakor pridobiš izkušnje, izpopolniš znanje, dobiš nove ideje ter razširiš obzorja. Misliva, da gre za enkratno, neponovljivo priložnost.

Za konec lahko rečem, da sva dobro izkoristili priložnost opravljanja prakse v tujini. Spoznali sva veliko ljudi, ki so nama pomagali. Pripovedovali so najrazličnejše zgodbe mesta Pljevlja iz preteklosti in danes. Dobro sva spoznali pokrajino, njene značilnosti, znamenitosti in druge naravne lepote, ki resnično prevzamejo.

Praktično usposabljanje sva zaključili z novimi izkušnjami. Najbolj pomembno pa je, da sva lahko svoje teoretično znanje res uporabili pri delu – praksi.

Mateja